

FOND SOLIDARITY EU – PODPORA SUBJEKTOV POSTIHNUTÝCH VETROVOU KALAMITOU ALŽBETA

**J u r a j V a r í n s k y, A n d r e j K u n c a,
J o z e f V a k u l a, M i l a n Z ú b r i k**

Vetrová kalamita z 19. 11. 2004, najničivejšia v novodobej histórii Slovenska, púta pozornosť odbornej aj laickej verejnosti už viac ako 2 roky. Spôsobila rozsiahle materiálne škody nielen na lesoch, ale aj na majetku a infraštruktúre postihnutých regiónov. Slovenská republika požiadala 24. 1. 2005 EU o príspevok z Fondu solidarity. Škody boli vyčíslené na 8,6 miliárd korún, z toho viac ako 68 % v rezorte Ministerstva pôdohospodárstva SR.

Fond solidarity Európskej únie je nástroj, ktorého cieľom je prispievať štátom postihnutým prírodnou katastrofou veľkých rozmerov na nápravu vzniknutých škôd. Bezprostredným impulzom pre jeho vznik boli povodne z roku 2002, ktoré zasiahli celú strednú Európu. Oficiálne bol založený nariadením Rady (ES) č. 2012/2002.

Európska komisia akceptovala škody spôsobené vetrovou kalamitou na Slovensku vo výške 194 966 211 eur a podľa prijatého nariadenia prideliť Slovenskej republike sumu 5 667 578 eur (215 mil. Sk).

Pre rozdelenie tohto príspevku vláda SR zriadila Pracovnú skupinu zloženú zo zástupcov priamo dotknutých rezortov a združení (Výbor vlády SR pre obnovu a rozvoj Vysokých Tatier, Úrad vlády SR, Ministerstvo pôdohospodárstva, Ministerstvo životného prostredia, Ministerstvo financií, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií, Ministerstvo vnútra, Ministerstvo zdravotníctva, Ministerstvo hospodárstva, Mesto Vysoké Tatry, Regionálne združenie tatranských a podtatranských obcí, Únia regionálnych združení vlastníkov nešťátnych lesov SR).

Pracovná skupina pripravila „Implementačné postupy k princípom použitia prostriedkov Fondu solidarity v podmienkach Slovenskej republiky a rozdelenie nenávratného finančného príspevku z Fondu solidarity EU“, ktoré vláda SR 21. decembra 2005 schválila (uznesenie vlády SR č. 1035 z 21. 12. 2005 k postupom a mechanizmu implementácie finančných prostriedkov Fondu solidarity Európskej únie a rozdeleniu nenávratného finančného príspevku). Vyčíslená výška škôd a rozdelenie príspevku z Fondu solidarity EU podľa rezortov je v tabuľke 1.

Tabuľka 1: Výška škôd a rozdelenie finančného príspevku z Fondu solidarity podľa rezortov

Rezort	Vyčíslená škoda celkom		Príspevok z Fondu solidarity	
	SKK	%	SKK	%
MDPT SR	590 601 186	6,80	47 639 458	22,15
MH SR	170 627 352	1,96	3 346 145	1,56
MO SR	4 622 632	0,05		
MP SR	5 942 623 807	68,39	87 170 858	40,55
MŠ SR	15 210 000	0,18		
MV SR	29 896 353	0,34	2 393 207	1,11
MZ SR	55 485 859	0,64	3 576 697	1,66
MŽP SR	1 880 636 900	21,64	70 873 634	32,97
Spolu	8 689 704 089	100,00	215 000 000	100,00

Vládou schválený implementačný postup podrobne upravil podmienky nakladania s prostriedkami z fondu v týchto okruhoch: oprávnené výdavky, inštitucionálny rámec a zodpovednosť inštitúcií, finančné toky, podmienky čerpania prostriedkov, správy o nakladaní s prostriedkami, možnosti prerozdelenia, povinné náležitosti zmluvy medzi poskytovateľom a konečným prijímateľom podpory, finančná kontrola a vnútorný audit. V rámci jednotlivých rezortov bolo rozdelenie príspevku podrobne špecifikované na prijímateľov v dvoch oblastiach - Záchranné a zabezpečovacie práce a Obnova infraštruktúry.

Z prostriedkov pre Ministerstvo pôdohospodárstva bolo pre obnovu infraštruktúry vyčlenených 18,462 mil. Sk (k. ú.: Oravská Polhora – 4,0 mil.; Čierny Balog – 3,7 mil.; Pohorelá – 2,0 mil.; Polomka – 2,1 mil.; Šumiac – 1,6 mil.; Závadka – 1,5 mil.; Mútne – 1,3 mil.; Telgárt – 0,6 mil.; Pohronská Polhora – 0,6 mil.; Vyšná Boca – 0,5 mil.; Beňuš – 0,3 mil. a Východná 0,2 mil.). Pre záchranné a zabezpečovacie práce – vyčistenie oblastí postihnutých kalamitou bolo vyčlenených 68,709 mil. Sk podľa tabuľky 2.

Tabuľka 2: Rozdelenie finančných prostriedkov z Fondu solidarity EU spravovaných MP SR, určených pre vyčistenie oblastí postihnutých kalamitou

Subjekt	Suma
Štátne lesy TANAP	36 534 000
PS Bývalí urbarialisti obce Východná	462 000
PS urbár Štrba	1 783 000
Urbárske PS Mengusovce	890 000
Združenie býv. urb. Gerlachov PS	1 673 000
PS urbarialistov Batizovce	394 000
Urbárske PS Hybe	437 000
Mestský podnik Spišská Belá, s.r.o.	770 000
Mestské lesy s.r.o. Poprad	100 000
Mesto Kežmarok	7 666 000
Mesto Vysoké Tatry	8 000 000
LVÚ Zvolen	10 000 000
Spolu	68 709 000

Prostriedky pridelené pre LVÚ Zvolen (tab. 2) pracovná skupina účelovo viazala na nákup lapačov a feromónových návnad pre neštátne subjekty najviac postihnuté kalamitou ako čiastočnú kompenzáciu strát, ale predovšetkým ako posilnenie ochrany lesov pred premnožením podkôrneho hmyzu. Sekcia lesnícka MP SR listom č. 5559/2005-710 zo dňa 6. 9. 2005 poverila LVÚ Zvolen realizáciou tohto nákupu a organizačným zabezpečením rozdelenia feromónov a lapačov, listom č. 6605/2005-710 zo dňa 21. 11. 2005 spracovaním projektu využitia týchto prostriedkov.

Projekt využitia finančných prostriedkov bol spracovaný na prelome rokov 2005/2006 a schválený v porade vedenia MP SR 9. marca 2006 (6870/2005-320). Ako základné kritérium pre rozdelenie pomoci sa zvolil **rozsah kalamity vyjadrený v m³ poškodeného dreva** u subjektu. Relatívne najlepšie vystihoval mieru spôsobenej škody, tiež následného rizika premnoženia podkôrníkov. Podklady poskytla Sekcia lesnícka MP SR kde subjekty prostredníctvom obvodných lesných úradov (OLÚ) nahlasovali množstvo kalamity a v mesačných intervaloch postup v jej spracovaní. Najviac postihnutých bolo 106 neštátnych subjektov s príslušnosťou k 8 OLÚ. Podľa ich podielu na celkovom objeme kalamitnej hmoty bol rozdelený celý finančný príspevok 10 mil. Sk. Za pridelené prostriedky sa zabezpečil nákup 2 typov lapačov (Theysohn, Ekotrap), 2 druhov feromónov proti lykožrútovi smrekovému (Pheroprax A, IT Ecolure Tubus) a 2 druhov feromónov proti lykožrútovi lesklému (Chalcoprax A, PC Ecolure Tubus). Pre 106 subjektov bolo takto pridelených 8 376 lapačov a 16 740 feromónových návnad. Pri plánovaní počtov feromónových návnad sa uvažovalo s dvomi feromónmi na lapač a vzhľadom na vzrastajúce nebezpečie premnoženia lykožrúta lesklého (snehové polomy zo zimy 2005/2006, haluzina a zvyšky po kalamite) vždy na dva feromóny proti lykožrútovi smrekovému jeden feromón proti lykožrútovi lesklému.

Ako súčasť projektu špecialisti LOS pripravili odbornú príručku „Ochrana smrečín proti podkôrnym škodcom na plochách po vetrovej kalamite z 19. novembra 2004“ (VAKULA, ZÚBRIK a kol. 2006), ktorú v náklade 500 ks vydalo NLC Zvolen. Poskytla prijímateľom pomoci základné informácie o bionómii najvýznamnejších podkôrných druhov, o kontrolných a obranných metódach proti nim so zameraním na ich uplatnenie v praxi a záznamník pre sledovanie a evidenciu odchyto do feromónových lapačov.

Po schválení projektu sa subjektom avizovalo pridelenie pomoci formou poskytnutia lapačov a odparníkov a uskutočnil sa výber dodávateľa. Pre každého prijímateľa pomoci sa pripravil osobitný „Protokol o prevzatí prostriedkov z Fondu solidarity EU“, s uvedením názvu subjektu, štatutára, OLH a podmienok poskytnutia prostriedkov (inštalácie lapačov, vedenia evidencie a jej zaslania na NLC – Strediska LOS). Na každých 15–20 poskytnutých lapačov bola pridelená jedna odborná príručka.

Za účasti predstaviteľov štátnej správy (MP SR, KLÚ, OLÚ) a Národného lesníckeho centra sa uskutočnilo symbolické slávnostné odovzdanie prostriedkov z Fondu solidarity EU. 12. 4.–13. 4. 2006 v Dolnom Kubíne, Poprade a Brezne. Minister pôdohospodárstva Zsolt Simon odovzdal zástupcom subjektov odovzdávacie dekréty. Stretnutie sa využilo tiež na inštruktáže, konzultácie a prediskutovanie nejasností pred inštaláciou feromónov.

Dodávateľ Polnochem, a. s., zabezpečil rozvoz a dodávku pomoci priamo subjektom v termíne 20.–29. 3. 2006, v dostatočnom predstihu pred začiatkom jarného rojenia podkôrníkov. V mesiaci apríl sa u väčšiny subjektov lapače rozmiestnili v teréne, v poslednej dekáde apríla aj navnadili feromónovými odparníkmi.

Inšpektori LOS v rámci svojej pôsobnosti vykonávali u subjektov kontrolu priebehu spracovania kalamity, úrovne populácie podkôrníkov, inštalácie feromónových lapačov na kalamitných plochách, vedenia evidencie o odchytoch. Poskytovali odbornú pomoc, konzultácie a usmernenie pracovníkov priamo v teréne. Zo zistených nedostatkov možno spomenúť najzávažnejšie: chybné umiestnenie lapača (príliš blízko, alebo ďaleko od porastovej steny), stará návnada po výmene odhodaná na zemi. Častejšie sa zistili nedostatky pri evidencii (nevyplnenie kompletnej predtlačky, chyby pri evidovaní lapačov, omyly pri značení návnad a prepočte odchyto). Kvalitu inštalácie a vedenia evidencie vo veľkej miere ovplyvňoval zodpovedný prístup a odborná úroveň OLH a podkôrníkových pozorovateľov. Účinnosť všetkých druhov odparníkov bola dobrá, vyskytli sa problémy pri ich zreteľnom značení a možnosti odlíšenia na každom kuse v teréne.

Odchyty v lapačoch, podľa evidencie aj podľa priamych zistení v máji a júni sa v priemere pohybovali v rozmedzí 500–2 000 (často i niekoľkonásobne viac) lykožrúto smrekových za 10-dňový interval odchyto. Koncom júna gradovali odchyty lykožrúta lesklého, ktorého význam vzrástol predovšetkým v súvislosti so snehovými vrcholcovými polomami zo zimy 2005/2006.

Po skončení sezóny subjekty zaslali evidenciu odchyto do lapačov na NLC – Stredisko LOS, kde boli údaje zadané do databáz. Napriek určitým nedostatkom a neúplnosti evidencie bude možné získané podklady využiť pri analýze stavu a prognóze vývoja populácie podkôrníkov v postihnutých oblastiach. V tabuľke 3 sa podľa subjektov uvádza množstvo kalamity, pridelená pomoc, počet lapačov a odparníkov a celkový počet odchytených podkôrníkov, v tabuľke 4 sumárne údaje podľa obvodných lesných úradov.

Tabuľka 3: Prehľad o kalamite, počty lapačov, feromónov a odchyty podkôrníkov podľa subjektov, ktoré získali príspevok z FS EU

Subjekt	Kalamita	Príspevok z FS EU	Lapače	Lykožrút smrekový			Lykožrút lesklý		
				Feromóny	Odchyty	Priemer	Feromóny	Odchyty	Priemer
	m ³	Sk	ks	ks					
UPS Hybe	16 288	142 935	120	160			80		
UPS Nižná Boca	12 060	105 832	88	118	187 840	1 592	60	24 080	401
UPS Dovalovo	2 403	21 087	18	24	63 260	2 636	12	1 760	147
PSU Kvačany	1 700	14 918	12	16			8		
SBUaK Vrbica	1 430	12 549	10	14	74 115	5 294	8	40 567	5 071
PSBU Východná	9 800	86 000	72	96	5 684 503	59 214	48	601 460	12 530
SBU PS Vyšná Boca	14 000	122 857	102	138	51 385	372	68	4 980	73
PSBU Liptovská Kokava	6 000	52 653	44	58	192 400	3 317	30	110 400	3 680
UPS Oravský Biely Potok	4 000	35 102	30	40			20		
UPS Trstená	7 464	65 500	54	74			36		
UPS Podbiel	2 000	17 551	14	20	129 800	6 490	10	36 850	3 685
UPS Tvrdošín	2 500	21 939	18	24	510 700	21 279	12		
UPS Nižná nad Oravou	1 000	8 775	8	10			4		
UPS Bobrov	15 000	131 632	110	146	1 966 840	13 472	74		
UPS Oravská Jasenica	2 500	21 939	18	24			12		
UPS Zubrohlava	6 000	52 653	44	58	370 800	6 393	30	334 500	11 150
SPS Zubrohlava	2 620	22 992	20	26	313 060	12 041	12	61 360	5 113
UPS Rabča	5 000	43 877	36	48			24		
UPS Rabčice	1 000	8 775	8	10			4		
UPS Námestovo	11 500	100 918	84	112	691 730	6 176	56	219 610	3 922
SPS Breza	765	6 713	6	8			4		
UPS Krušetnica	3 200	28 082	24	32	159 630	4 988	16	30	2
U Mútne	2 000	17 551	14	20	7 480	374	10	42 500	4 250
UPS Klin	2 880	25 273	22	28	86 630	3 094	14	132 340	9 453
LZ obce Klin	830	7 284	6	8			4		
UPS Veličná	1 040	9 127	8	10	187 151	18 715	6	5 050	842
PS Lesy Čierna Lehota	3 480	30 539	26	34			18		
PSUP Gemerská Poloma	700	6 143	6	6	234 600	39 100	4	169 800	42 450
SU Rejdová	2 500	21 939	18	24	8 740	364	12		
UPPS Betliar	4 000	35 102	30	40	9 480	237	20	3 510	176
Lesné družstvo Slavošovce	950	8 337	6	10			4		
LPPS Rochovce	700	6 143	6	6	17 260	2 877	4	22 640	5 660
Mestské lesy Rožňava, s.r.o	901	7 907	6	8			4		

1. Pokračovanie tabuľky 3

Subjekt	Kalamita	Príspevok z FS EU	Lapače	Lykožrút smrekový			Lykožrút lesklý		
				Feromóny	Odchyty	Priemer	Feromóny	Odchyty	Priemer
	m ³	Sk	ks	ks			ks		
Mestské lesy Dobšiná, s.r.o.	13 329	116 968	98	130	795 440	6 119	66	59 144	896
R.k. biskupstvo Rožňava	6 075	53 311	44	60	909 251	15 154	30	25 800	860
UPS Važec	76 719	673 247	564	752	6 235 132	8 291	376	2 132 724	5 672
PSBU Východná	45 000	394 897	330	440	490 240	1 114	220	178 650	812
PS Štrba	89 396	784 493	656	876	9 290 303	10 605	438	2 095 760	4 785
PS Mengusovce	18 800	164 979	138	184	7 933 480	43 117	92	3 203 020	34 815
PS Gerlachov	105 500	925 814	776	1 034	1 833 418	1 773	516	31 380	61
PS Batizovce	72 800	638 855	534	714			356		
PS Štôla	19 250	168 928	142	188			94	503 140	5 353
Mestský podnik Spišská Belá	95 846	841 095	704	938	6 886 820	7 342	470	2 589 940	5 511
Mestské lesy s.r.o. Poprad	1 270	11 145	10	12	155 400	12 950	6		
Lesná skupina PS Malý Slavkov	4 626	40 595	34	46			22		
PS Zimná voda Stráňany	3 492	30 644	26	34	2 966 421	87 248	18	384 040	21 336
ZBU Orlov	766	6 722	6	8	36 680	4 585	4	3 840	960
ZBU Vyšné Ružbachy	4 315	37 866	32	42	1 021 940	24 332	22	239 120	10 869
PS urbárna obec Veľká Lesná	760	6 669	6	8			4		
Huta PS Veľká Lesná	828	7 266	6	8			4		
US Veľká Franková	1 295	11 364	10	12	427 860	35 655	6	73 440	12 240
USPS Malá Franková	1 426	12 514	10	14	673 800	48 129	6	213 800	35 633
PS družstvo Ľubica	4 150	36 418	30	40	76 570	1 914	20	50 360	2 518
Spoločnosť lesomajiteľov Ihľany	1 724	15 129	12	16			8		
PS US región Toporec	4 068	35 699	30	40	263 300	6 583	20		
USPS Výborná	22 272	195 448	164	218	7 886 200	36 175	110	55 440 000	504 000
PS Ľandy Slovenská Ves	2 988	26 221	22	30			14		
UaKPS Osturňa	11 345	99 558	84	112	5 222 500	46 629	56	2 041 800	36 461
US Spišské Hanušovce	1 193	10 469	8	12	345 200	28 767	6	78 800	13 133
Želiarska spoločnosť Lendak	1 014	8 898	8	10			4		
PUS Lendak	4 809	42 201	36	48			24		
ZU PS Jezersko	3 010	26 414	22	30	494 000	16 467	14	328 240	23 446
PS Krížová Ves	1 199	10 522	8	12			6		
US PS Reľov	4 990	43 790	36	48	789 300	16 444	24	1 043 920	43 497

2. Pokračovanie tabuľky 3

Subjekt	Kalamita	Príspevok z FS EU	Lapače	Lykožrút smrekový			Lykožrút lesklý		
	m ³	Sk	ks	Feromóny	Odchyty	Priemer	Feromóny	Odchyty	Priemer
				ks			ks		
Obec Jarabina	1 296	11 373	10	12	29 540	2 462	6	2 930	488
Mesto Podolíneec	11 937	104 753	88	116	1 476 180	12 726	58	139 150	2 399
EKOS s.r.o. Stará Ľubovňa	1 807	15 857	14	18	161 290	8 961	8	143 740	17 968
Tisina s.r.o. Kremienka	5 219	45 799	38	52	1 048 050	20 155	26	73 804	2 839
Janovský a spol.	2 467	21 649	18	24			12		
Komiňák a spol.	1 747	15 331	12	18			8		
LD Krížová Skala Veľký Lipník	3 507	30 776	26	34	930 240	27 360	18	396 790	22 044
UPS Šumiac	15 000	131 632	110	146			74		
UPPS Závadka nad Hronom	1 500	13 163	12	14	67 950	4 854	8	955 600	119 450
PSPS Závadka nad Hronom	1 280	11 233	10	12	110 200	9 183	6		
PSU Heľpa	8 070	70 818	60	80			40		
UPPS Pohorelé	7 300	64 061	54	72	235 550	3 272	36	135 730	3 770
PSP Heľpa	3 160	27 731	24	30	1 945 370	64 846	16	1 548 155	96 760
PSPS Polomka	2 900	25 449	22	28	3 091 580	110 414	14	673 480	48 106
UPS Polomka	11 000	96 530	80	108			54		
PS Telgárt	11 222	98 479	82	110	639 500	5 814	54	869 520	16 102
UPS Mýto pod Ďumbierom	1 820	15 971	14	18	1 207 020	67 057	8		
Lesy mesta Brezno a.s.	206 611	1 813 112	1 518	2 024	11 980 956	5 919	1 012	3 169 867	3 132
DaRkoP s.r.o. (obec Šumiac)	12 750	111 887	94	124	363 230	2 929	62	279 950	4 515
Praktos s.r.o. Prakovce	850	7 459	6	8	16 300	2 038	4	7 300	1 825
SOL Veľký Folkmar	1 260	11 057	10	12			6	4 180	697
SOL Švedlár	8 499	74 583	62	84	2 441 560	29 066	42	16 854 000	401 286
USPS Kluknava	1 037	9 100	8	10	48 443	4 844	6		
ZUPS Závadka	6 488	56 935	48	64	276 280	4 317	32	142 300	4 447
PSU Henclová - Tichá voda	560	4 914	4	6			2		
Obecné lesy Mníšek nad Hn.	4 178	36 664	30	40	120 200	3 005	20	73 400	3 670
ML Košice a.s. - Kojšov	922	8 091	6	10	66 600	6 660	4	38 200	9 550
Obecné lesy Smolnická Huta	2 950	25 888	22	28	298 100	10 646	14		
Obecné lesy Smolník	3 024	26 537	22	30	961 130	32 038	14	88 560	6 326
Gelnické lesy s.r.o. Gelnica	4 089	35 883	30	40	89 150	2 229	20	46 400	2 320
Lesy obce Nálepko	4 911	43 096	36	48	77 320	1 611	24	94 760	3 948

3. Pokračovanie tabuľky 3

Subjekt	Kalamita	Príspevok z FS EU	Lapače	Lykožrút smrekový			Lykožrút lesklý		
				Feromóny	Odchyty	Priemer	Feromóny	Odchyty	Priemer
	m ³	Sk	ks	ks	ks				
ZVL Matejovce n H.	700	6 143	6	6			4		
BU Harichovce	1 024	8 986	8	10	22 640	2 264	6	51 000	8 500
BU Hrabušice	665	5 836	4	6	97 010	16 168	4		
LS Zapálenica Rudňany	1 140	10 004	8	12	8 582	715	6		
UL PS Poráč	4 575	40 148	34	44			22		
UPS Vyšné Slovíčky	719	6 310	6	8	5 092	637	4	4 440	1 110
LP mesta Krompachy	1 000	8 775	8	10	7 381	738	4	23 850	5 963
Lesy mesta Spišská Nová Ves	3 361	29 494	24	32	256 414	8 013	16	10 720	670
Mestské lesy Spišské Vlchy	1 038	9 109	8	10	30 610	3 061	6	34 250	5 708
PRO POPULO Hranovnica	749	6 573	6	8			4		
FAGUS s.r.o. Krompachy	2 740	24 045	20	26	16 433	632	14		
Spolu	1 139 538	10 000 000	8 376	11 158	93 806 560	8 407	5 582	98 390 431	17 626

Tabuľka 4: Odchyty podkôrneho hmyzu do feromónových lapačov z FS EU podľa OLÚ

OLÚ	Kalamita	Príspevok z FS EU	Lapače	Lykožrút smrekový			Lykožrút lesklý		
				Feromóny	Odchyty	Priemer	Feromóny	Odchyty	Priemer
	m ³	Sk	ks	ks					
Liptovský Mikuláš	63 681	558 832	466	624	6 253 503	10 022	314	783 247	2 494
Dolný Kubín	71 299	625 683	524	698	4 423 821	6 338	348	832 240	2 391
Rožňava	32 635	286 388	240	318	1 974 771	6 210	162	280 894	1 734
Poprad	529 207	4 644 049	3 888	5 184	32 824 793	6 332	2 590	10 734 614	4 145
Kežmarok	103 624	909 351	762	1 016	23 849 071	23 473	506	60 653 774	119 869
Brezno	282 613	2 480 066	2 080	2 766	19 641 356	7 101	1 384	7 632 302	5 515
Gelnica	38 768	340 208	284	380	4 395 083	11 566	188	17 349 100	92 282
Spišská Nová Ves	17 711	155 423	132	172	444 162	2 582	90	124 260	1 381
Spolu	1 139 538	10 000 000	8 376	11 158	93 806 560	8 407	5 582	98 390 431	17 626

Z hodnotenia odchytoŕ lykoŕŕúta smrekového bolo pre nedodanie zápisníkov, ich neúplnosť alebo nedôveryhodnosť vyradených 33 subjektov, pri lykoŕŕútoŕi lesklom 44 subjektov. V ostatných subjektoch bolo do feromónových lapačov odchytených viac ako 93 mil. lykoŕŕútoŕov smrekových a 98 mil. lykoŕŕútoŕov lesklých. Priemerný celosezónny odchyt lykoŕŕútoŕov smrekových za všetky subjekty a subjekty v pôsobnosti 3 OLU (Keŕmarok, Gelnica a Liptovský Mikuláš) prekračuje hodnotu 8 000 kusov, čo je už považované za veľmi silný odchyt. Pri hodnotení samostatných subjektov do tejto kategórie ich spadá až 34 (z toho v 18 sú priemerné odchyty na lapač vyššie ako 20 tis. kusov). Alarmujúce – rekordné sú priemerné celosezónne odchyty na 1 lapač napr. u PPS Polomka (110 tis.), PS Zimná voda Stráňany (87 tis.), UPS Mýto pod Ŕumbierom (67 tis.), PSP Heľpa (65 tis.), PSBU Východná (60 tis.) a ďalšie. Priemerný odchyt lykoŕŕúta lesklého (17 tis. kusov) je v kategórie „stredný“. Iba v rámci dvoch OLU (opäť Keŕmarok a Gelnica – ktoré nepatria medzi významnejšie postihnuté vetrovou kalamitou) prekračujú hodnotu veľmi silných odchytoŕ. Aj pri hodnotení samostatných subjektov je väčšina (41) v kategórie „slabých“ odchytoŕ – do 10 tis. kusov na lapač. Iba 4 subjekty zaznamenali priemerné celosezónne odchyty z jedného lapača vyššie ako 60 tis. chrobákov (USPS Výborná – 504 tis., SOL Švedlár 401 tis., UPPS Závadka nad Hronom 119 tis. a PSP Heľpa 96 tis.).

S odstupom času LOS hodnotí rozhodnutie, prideliť prostriedky z Fondu solidarity EÚ vybraným subjektom vo forme lapačov a feromónových návnad mimoriadne priaznivo. Subjekty inštalovali všetky lapače a podpora bola využitá na znižovanie populácie podkôrníkov. Tempo spracovania kalamity subjekty podriaďovali svojim kapacitným a ekonomickým možnostiam. Pomalšie tempo prispievalo k premnoŕeniu podkôrníkov. Odchyty do lapačov pomohli významne redukovať ich nálet na porastové steny. Lapače ostanú subjektom k dispozícii aj pre ďalšie sezóny. Tiež z hľadiska rozšírenia poznatkov o dynamike vývoja podkôrneho hmyzu sú údaje o odchytoch z viac ako 8 tisíc lapačov ojedinelé a vzácne.

Ing. Juraj Varínsky, CSc.

Ing. Andrej Kunca, PhD.

Ing. Jozef Vakula

Ing. Milan Zúbrik, PhD.

Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Stredisko lesníckej ochrannárskej služby
Lesnícka 11
SK – 969 23 Banská Štiavnica
e-mail: priezvisko@nlcsk.org